

nationale ombudsman

Rapport

Een onderzoek naar klachten over het OM en
Domeinen Roerende Zaken

KADER

De politie kan een voorwerp in beslag nemen. Dit betekent dat de politie het voorwerp meeneemt en de eigenaar/ beslagene geen beschikking meer heeft over het voorwerp. Als het beslag op het voorwerp voortduurt, is Domeinen roerende zaken (Domeinen) in beginsel de instantie die het voorwerp bewaart. Het Openbaar Ministerie (OM) beslist of het voorwerp kan worden teruggegeven of niet. Het OM kan ook beslissen dat het voorwerp wordt vernietigd of vervreemd. Kortweg kan dus worden gesteld dat de politie in beslag neemt, het OM beslist en Domeinen bewaart, verkoopt of vernietigt in opdracht van het OM.

Als de beslagene en/of de eigenaar het in beslag genomen voorwerp terug wil dan kan diegene beklag instellen bij de rechter. De rechter kan vervolgens bepalen dat het voorwerp moet worden teruggegeven.

Aanleiding

Verzoeker stelt dat op 9 augustus 2015 zijn geluidsapparatuur en zijn unieke collectie vinylplaten in beslag zijn genomen. Verzoeker werd door de politie verdacht van overtreding van de Algemene Plaatselijke Verordening (het zonder een vergunning organiseren van een evenement). De politie had het vermoeden dat sprake was van een illegale houseparty. Zij had een melding van geluidsoverlast ontvangen. Om een einde te maken aan de gestelde geluidsoverlast nam de politie de geluidsapparatuur en de platencollectie in beslag.

Verzoeker heeft op 1 september 2015 beklag ingesteld bij de rechtbank en in zijn klaagschrift heeft hij vermeld dat de platencollectie uniek en onvervangbaar was. Ook heeft hij in het klaagschrift gesteld dat de uniciteit van de in beslag genomen platencollectie zich verzet tegen verkoop, omdat de collectie onvervangbaar is en om die reden niet in geld uitgedrukt kan worden. Op 1 september 2015 heeft verzoeker eveneens een brief aan het OM gestuurd waarin hij erop wijst dat hij in zijn klaagschrift heeft gesteld dat de collectie uniek is. In oktober 2015 verklaart de rechtbank het beklag ongegrond, omdat zij 'het niet hoogst onwaarschijnlijk acht' dat de strafrechter (als de strafzaak wordt voorgelegd) de in beslag genomen voorwerpen verbeurd zal verklaren.¹ Volgens de rechtbank was er dan ook een strafvorderlijk belang bij het laten voortduren van het beslag. Tegen de beschikking van de rechtbank heeft verzoeker beroep in cassatie bij de Hoge Raad ingesteld. Dit beroep is door de Hoge Raad niet-ontvankelijk verklaard.

In oktober 2016 vraagt verzoeker aan het OM of hij nog strafrechtelijk zal worden vervolgd. In reactie hierop laat het OM aan verzoeker weten dat de zaak tegen hem wordt geseponeerd vanwege onvoldoende bewijs. Daarna blijkt dat de platencollectie al is verkocht. Volgens verzoeker heeft er na de inbeslagname geen enkele vorm van onderzoek meer plaatsgevonden en had de zaak tegen hem eerder kunnen worden geseponeerd waardoor ook de platencollectie had kunnen worden teruggegeven.

Verzoeker heeft bij het OM een klacht en een verzoek om schadevergoeding ingediend. In reactie hierop heeft het OM verzoeker laten weten dat de voorwerpen rechtmatig in beslag zijn genomen en dat ook het voortduren van het beslag rechtmatig was. Ook stelt het OM dat na verkoop van de platen aan verzoeker een vergoeding op basis van artikel 119, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering² is aangeboden en dat van onrechtmatig handelen geen sprake was. Daarnaast heeft Domeinen verzoekers klacht in verband met de verkoop van de platencollectie behandeld. Domeinen heeft deze klacht ongegrond verklaard, omdat de platen volgens Domeinen niet voor een onredelijk laag bedrag zijn verkocht. Vervolgens heeft verzoeker de Nationale ombudsman benaderd.

De Nationale ombudsman heeft de klacht van verzoeker in onderzoek genomen en de klacht als volgt geformuleerd.

---

¹ De strafrechter kan als bijkomende straf voorwerpen verbeurd verklaren.

² Indien de bewaarder niet aan de last tot teruggave kan voldoen, omdat de bewaring van het voorwerp overeenkomstig de machtiging, bedoeld in artikel 117, tweede lid, dan wel op de wijze voorzien in artikel 118, derde lid, is beëindigd, gaat de bewaarder over tot uitbetaling van de prijs, die het voorwerp bij verkoop door hem heeft opgebracht of redelijkerwijze zou hebben opgebracht.

KLACHT

Verzoeker klaagt erover dat het OM en/of Domeinen onvoldoende actie heeft/hebben ondernomen naar aanleiding van zijn stelling dat de onder hem in beslag genomen vinylplaten uniek en onvervangbaar zijn.

Verder klaagt verzoeker erover dat het OM de zaak tegen hem onvoldoende voortvarend heeft behandeld door hem pas – nadat hij zelf navraag had gedaan – bij brief van 14 november 2016 te berichten dat de zaak werd geseponeerd.

Standpunt verzoeker

Verzoeker is van mening dat de platen nooit vervreemd hadden mogen worden vanwege de unieke waarde ervan. Volgens verzoeker was het OM op de hoogte van de uniciteit van de platen via zijn brief aan het OM van 1 september 2015 en via het door hem ingediende klaagschrift. Hij stelt dat de platen zijn vervreemd zonder dat hij daarover bericht heeft gekregen en zonder dat een kenbare taxatie heeft plaatsgevonden. Volgens verzoeker zijn de platen door Domeinen ver onder de normale prijs verkocht, terwijl hij nooit strafrechtelijk is vervolgd en hij nooit is veroordeeld door een strafrechter. Ook heeft hij nooit een strafbeschikking ontvangen. Verzoeker vindt dat hem door deze vervreemding schade is toegebracht waardoor hij alsnog is gestraft.

Verzoeker stelt dat hij na de inbeslagname is verhoord door de politie. Ook heeft hij een kennisgeving tot inbeslagneming gekregen van de politie. Volgens verzoeker heeft daarna geen enkele onderzoekshandeling meer plaatsgevonden. Ook stelt verzoeker dat in zijn zaak nooit een dossier naar het OM is gezonden. Volgens hem blijkt hieruit dat het OM nooit voornemens was om hem te vervolgen. Verzoeker is van mening dat sprake is van misbruik van de bevoegdheid tot inbeslagname, omdat uit niets blijkt dat het beslag heeft bijgedragen aan welk strafvorderlijk onderzoek dan ook. Verzoeker wijst erop dat hij meerdere malen kenbaar heeft gemaakt dat het een unieke platencollectie betrof en dat het OM nooit op zijn stelling heeft gereageerd. Daarnaast stelt verzoeker dat artikel 117, tweede lid onder c, van het Wetboek van Strafvordering³ zich in dit geval verzette tegen het verlenen van een machtiging tot vervreemding, aangezien hij vanaf het begin gemotiveerd heeft aangegeven dat het een unieke platencollectie betrof waarvan de waarde niet eenvoudig was vast te stellen. Het OM was hiervan op de hoogte en had de machtiging dan ook nooit mogen verlenen, aldus verzoeker.

Verder stelt verzoeker dat is nagelaten de unieke platencollectie uitgebreid te beschrijven en dat is nagelaten een zorgvuldig taxatierapport te maken. Het risico dat het onmogelijk is om achteraf de waarde van de platen vast te stellen, komt volgens verzoeker dan ook voor rekening van het OM en van Domeinen.

Standpunt OM

Naar aanleiding van het onderzoek van de Nationale ombudsman, heeft het OM het volgende gesteld. Op 25 augustus 2015 heeft de politie de officier van justitie benaderd voor het nemen van een beslissing over de inbeslaggenomen goederen. Nu verzoeker in de politiestructuren meerdere malen als betrokkene bij illegale houseparty's werd genoemd en hij nu opnieuw betrokken was bij een dergelijke party, was de officier van justitie voornemens verzoeker te vervolgen. Met betrekking tot de apparatuur was de officier van justitie, met het oog op toekomstige overtredingen, voornemens de rechter te verzoeken de goederen verbeurd te verklaren. De officier van justitie heeft daarom een (voorlopige) machtiging tot vervreemding afgegeven.

Verzoeker stelt dat hij op 1 september 2015 een brief heeft gestuurd aan de officier van justitie. Deze brief is echter niet teruggevonden in de registratiesystemen van het OM. Vermoedelijk heeft de brief de officier van justitie niet bereikt en heeft hij deze brief daarom niet kunnen beantwoorden. Toen verzoeker beklag instelde tegen het beslag, werd de uitvoering van de machtiging tot vervreemding bevroren in afwachting van de uitspraak van de rechter over het beklag. Nadat de rechter het beklag ongegrond had verklaard, heeft het OM Domeinen de opdracht gegeven om alsnog uitvoering te geven aan de eerder verleende machtiging. Het OM heeft Domeinen niet op de hoogte

³ De in het eerste lid bedoelde machtiging kan door het openbaar ministerie worden verleend ten aanzien van voorwerpen

a. die niet geschikt zijn voor opslag;

b. waarvan de kosten van de bewaring niet in een redelijke verhouding staan tot hun waarde;

c. die vervangbaar zijn en waarvan de tegenwaarde op eenvoudige wijze kan worden bepaald.

gesteld van verzoekers stelling dat de platencollectie uniek en onvervangbaar was. Volgens het OM is hij hiertoe ook niet verplicht, nu het bepalen van de waarde van inbeslaggenomen goederen een taak van Domeinen is.

Op 10 september 2015 heeft het OM het eindproces-verbaal in deze zaak van de politie ontvangen. Op 15 januari 2016 heeft de officier van justitie besloten de zaak te seponeren omdat uit het dossier onvoldoende bewijs naar voren kwam dat verzoeker de organisator was van het evenement. Ten aanzien van de inbeslaggenomen voorwerpen, heeft de officier van justitie een last tot teruggave afgegeven. Verzoeker heeft echter geen brief over de sepotbeslissing en de last tot teruggave ontvangen. Op 26 april 2016 en 5 september 2016 heeft Domeinen de inbeslaggenomen voorwerpen verkocht.

Naar aanleiding van het onderzoek van de ombudsman heeft het OM laten weten dat het betreurt dat de brief van verzoeker 1 september 2015 vermoedelijk niet is ontvangen en/of is geregistreerd en dat hij daarom vanuit het OM geen antwoord heeft ontvangen. Hoe dit heeft kunnen gebeuren, valt helaas niet meer na te gaan. Het OM is van mening dat het beslag en de voortdurende ervan in verzoekers geval rechtmatig waren. Desondanks ziet het OM aanleiding om verzoeker een bedrag aan te bieden. Het OM stelt dat na de last tot teruggave van 15 januari 2016 alle inbeslaggenomen goederen zijn verkocht en dat het OM – gelet op de verkoopdata – onvoldoende actie heeft ondernomen. Het OM heeft overleg met Domeinen gehad en hieruit is naar voren gekomen dat voor de kist met platen een onredelijk lage waarde aan verzoeker is aangeboden. Domeinen heeft de platen niet afzonderlijk bekeken en op waarde geschat. Naar aanleiding van de lijst met platen die verzoeker heeft verstrekt, heeft Domeinen de taxateur gevraagd de platenlabels en de door verzoeker genoemde bedragen te beoordelen. De taxateur heeft vervolgens aangegeven dat de door verzoeker genoemde bedragen redelijk zijn.

Normaal gesproken dient verzoeker zich over de hoogte van de taxatie te wenden tot Domeinen, maar aangezien aan de zijde van het OM eveneens onzorgvuldigheden hebben plaatsgevonden, wil het OM verzoeker hiermee verder niet belasten. Het OM zal zich voor de onderlinge verdeling van het bedrag wenden tot Domeinen. Bij het bepalen van de hoogte van de vergoeding zal het OM afgaan op de waarden die verzoeker via de lijst met platen heeft opgegeven.

Ten aanzien van de klacht dat de zaak tegen verzoeker onvoldoende voortvarend is behandeld, heeft het OM het volgende gesteld. De politie heeft onderzocht of verzoeker voor het organiseren van het evenement in het bezit moest zijn van een vergunning. Daarnaast heeft de politie haar systemen geraadpleegd om te onderzoeken of verzoeker in verband kon worden gebracht met eerdere overtredingen. Uit het proces-verbaal van de politie kan niet worden afgeleid wanneer deze onderzoekshandelingen zijn verricht. Het OM heeft op 10 september 2015 de zaak van de politie ontvangen. Hoewel in de brief van 14 november 2016 van het OM aan verzoeker is meegedeeld dat de zaak is geseponeerd, is uit bestudering van de stukken in het dossier naar voren gekomen dat de zaak al op 15 januari 2016 was geseponeerd. Helaas is verzoeker over dit sepot niet eerder dan bij brief van 14 november 2016 geïnformeerd.

Het OM stelt dat van onvoldoende voortvarendheid geen sprake is. De zaak is binnen een paar maanden na de inbeslagname geseponeerd. Wel staat volgens het OM vast dat verzoeker van dit sepot en de last tot teruggave niet tijdig op de hoogte is gebracht. Ook is de brief van 14 november 2016 niet correct, nu deze brief de indruk wekt dat de goederen nog zouden worden verkocht terwijl de verkoop inmiddels had plaatsgevonden. Het OM betreurt deze gang van zaken en biedt hiervoor zijn excuses aan. Het OM ziet hierin aanleiding het bedrag dat verzoeker wordt aangeboden, naar boven af te ronden. Het OM zal hierover in contact treden met verzoeker. Het OM heeft tijdens het onderzoek van de ombudsman contact gelegd met verzoekers advocaat.

Standpunt Domeinen

In reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman heeft Domeinen het volgende laten weten. Volgens Domeinen had verzoeker in zijn klacht wel uiteengezet dat het om een unieke platencollectie ging, maar had hij niet nader onderbouwd waarom de collectie uniek en onvervangbaar was. De machtiging tot vervreemding is op 3 september 2015 verleend. Domeinen heeft een schermprint uit het systeem (het beslagportaal) aan de ombudsman verstrekt. De platencollectie is in het beslagportaal als kist geregistreerd. Domeinen heeft in het beslagportaal de geschatte waarde van de kist vastgelegd. Ook hiervan heeft Domeinen een schermprint verstrekt. Domeinen stelt dat pas later is bepaald dat er een platencollectie in de kist zat en dat daarom de geschatte waarde wel te verklaren is.

Feiten

Chronologisch heeft in dit geval – samengevat weergegeven – het volgende plaatsgevonden:

- augustus 2015 wordt onder andere de platencollectie in beslag genomen;
- september 2015 stelt verzoeker beklag in en laat hij aan de rechtbank en het OM weten dat de platen uniek en onvervangbaar zijn;
- oktober 2015 verklaart de rechtbank het beklag ongegrond;
- januari 2016 neemt het OM een sepotbeslissing en geeft het een last tot teruggave van de inbeslaggenomen voorwerpen;
- april en september 2016 worden de inbeslaggenomen voorwerpen verkocht;
- november 2016 laat het OM weten dat de zaak tegen verzoeker wordt geseponeerd en blijken de platen al te zijn verkocht.

BEOORDELING

Klacht onvoldoende actie

Ten aanzien van de klacht dat onvoldoende actie is ondernomen naar aanleiding van verzoekers stelling dat de platencollectie uniek was, overweegt de Nationale ombudsman als volgt.

Het vereiste van maatwerk houdt in dat de overheid bereid is om in voorkomende gevallen af te wijken van algemeen beleid, voorschriften of procedures als dat nodig is om onbedoelde of ongewenste consequenties te voorkomen.

Verzoeker stelt dat hij in een brief van 1 september 2015 aan het OM heeft laten weten dat de platencollectie uniek was. Het OM stelt dat deze brief niet is ontvangen/geregistreerd. De Nationale ombudsman zal niet verder ingaan op deze stellingen, omdat het OM los van deze brief op de hoogte was van verzoekers stelling dat de platencollectie uniek en onvervangbaar was. Verzoeker stelde dit immers ook in zijn klaagschrift. Via dit klaagschrift was het OM hier dan ook al van op de hoogte.

In algemene zin is de Nationale ombudsman van oordeel dat als een beslagene/eigenaar stelt dat inbeslaggenomen voorwerpen uniek en onvervangbaar zijn, het OM en Domeinen deze stelling niet mogen negeren en zij niet op de automatische piloot mogen doorgaan met hun standaardprocedures. Naar aanleiding van een dergelijke stelling dient op zijn minst te worden onderzocht of die stelling juist is. Als de stelling juist is, betekent dit namelijk dat de voorwerpen bewaard moeten blijven.

In dit geval heeft het OM niet aan Domeinen doorgegeven dat verzoeker stelde dat de collectie uniek was. In zijn reactie stelt het OM hiertoe niet verplicht te zijn. Deze reactie vindt de Nationale ombudsman teleurstellend. Vanuit het behoorlijkheidsperspectief is de Nationale ombudsman van oordeel dat een goede ketensamenwerking inhoudt dat het OM dergelijke informatie deelt met Domeinen. Als het OM dit had gedaan, had Domeinen namelijk zelf de kans gehad de platen op uniciteit te (laten) onderzoeken. Gelet op de verstrekte informatie gaat de ombudsman ervan uit dat Domeinen niet op de hoogte was van verzoekers stelling dat de platen uniek waren. De ombudsman verwijt Domeinen daarom niet dat deze stelling van verzoeker niet is onderzocht.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat het OM in verzoekers geval het vereiste van maatwerk heeft geschonden, omdat het OM niets heeft gedaan naar aanleiding van verzoekers stelling dat de platencollectie uniek en onvervangbaar was en het OM is blijven vasthouden aan de gebruikelijke procedures. Het OM had naar aanleiding van verzoekers stelling maatwerk dienen te leveren door op zijn minst te laten onderzoeken of deze stelling klopte. Als vervolgens uit dit onderzoek was gebleken dat de platen uniek waren zoals verzoeker stelde, hadden de platen namelijk niet verkocht mogen worden en hadden deze bewaard moeten blijven. Doordat het OM dit onderzoek achterwege heeft gelaten, is verzoeker nu zijn – volgens hem unieke – eigendommen kwijt.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennis genomen van het feit dat het OM verzoeker een bedrag aanbiedt. Wel vindt de Nationale ombudsman het teleurstellend dat het OM hiertoe niet al was overgegaan tijdens de interne klachtbehandeling en dat een onderzoek van de ombudsman nodig was om tot dit inzicht te komen. Als het OM direct tijdens zijn eigen klachtbehandeling had erkend dat er in dit geval fouten waren gemaakt dan had dit verzoeker, en de betrokken instanties, moeite en tijd bespaard.

Klacht onvoldoende voortvarende behandeling

Ten aanzien van de klacht dat het OM de zaak tegen verzoeker onvoldoende voortvarend heeft behandeld, overweegt de Nationale ombudsman het volgende.

Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat de overheid zo snel en slagvaardig als mogelijk handelt.

Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman komt naar voren dat op:

- 9 augustus 2015 verzoeker is verhoord door de politie;
- 10 september 2015 het OM de zaak van de politie heeft ontvangen;
- 14 november 2016 het OM verzoeker heeft bericht dat de zaak werd geseponeerd.

Gelet op de stellingen van het OM gaat de ombudsman ervan uit dat de zaak tegen verzoeker in januari 2016 is geseponeerd en toen ook een last tot teruggave van de inbeslaggenomen voorwerpen is gegeven, maar verzoeker hierover op dat moment niet is bericht. Het OM heeft niet aangegeven waarom verzoeker toen niet direct is bericht. Nu de voorwerpen volgens het OM in april en september 2016 zijn vervreemd, heeft de vervreemding plaatsgevonden nadat een last tot teruggave was gegeven. De Nationale ombudsman acht dit niet behoorlijk. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman dient verzoeker nu in de situatie te worden gebracht waarin hij zou hebben verkeerd als de last tot teruggave wel tijdig was uitgevoerd. Het OM dient verzoeker dan ook een bedrag te vergoeden waarmee hij voorwerpen kan kopen die naar soort, kwaliteit, staat en ouderdom gelijkwaardig zijn. Dit geldt ook voor de verkochte geluidsapparatuur.

Nu de klacht van verzoeker is dat het OM de zaak tegen hem onvoldoende voortvarend heeft behandeld door hem pas in november 2016 te berichten dat de zaak werd geseponeerd, is niet doorslaggevend wanneer het OM heeft geseponeerd maar is van belang wanneer verzoeker hierover is bericht. Door verzoeker pas in november 2016 te berichten over het sepot – nadat hij hierover zelf navraag had gedaan – terwijl het OM de zaak al in september 2015 van de politie had ontvangen, heeft het OM het vereiste van voortvarendheid geschonden. Het OM heeft verzoeker immers niet tijdig geïnformeerd over de sepotbeslissing en de last tot teruggave. Als het OM verzoeker hierover wel tijdig had bericht, dan hadden de platen kunnen worden teruggegeven aan verzoeker. Op het moment dat het OM de zaak seponerde en een last tot teruggave gaf, waren de platen namelijk nog niet verkocht.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennis genomen van de excuses die het OM aan verzoeker heeft aangeboden.

CONCLUSIE

De Nationale ombudsman acht de klachten over het Openbaar Ministerie gegrond:

- ten aanzien van het onvoldoende actie ondernemen, wegens schending van het vereiste van maatwerk;
- ten aanzien van het onvoldoende voortvarend behandelen van verzoekers zaak, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid.

De Nationale ombudsman acht de klacht over Domeinen ten aanzien van het onvoldoende actie ondernemen niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

A handwritten signature in blue ink that reads "Reinier van Zutphen". The signature is written in a cursive, flowing style.

Reinier van Zutphen